

Kvinnan som vågade säga sanningen

Berättelse

Birgitta föddes omkring år 1303 i en rik familj i Uppland. Redan som barn sa hon att hon såg syner, alltså bilder som hon trodde kom från Gud. När hon var ung gifte hon sig med Ulf Gudmarsson. Tillsammans fick de åtta barn.

I många år levde Birgitta som en vanlig fin dam. Men allt förändrades när hennes man dog omkring år 1344. Då bestämde hon sig för att ge sitt liv åt tron. Hon flyttade till klostret Alvastra och levde enkelt, med bön och fasta.

Synerna fortsatte, och nu skrev hon ner dem i en bok. Det ovanliga var att hon också kritiserade mäktiga män. Hon skrev till kungar och påvar, eftersom hon tyckte att de levde fel. Det var mycket modigt, för hon var en kvinna på medeltiden.

År 1349 reste Birgitta till Rom. Resan var lång och farlig. Hon ville att påven skulle tillåta en ny klosterorden. Hon stannade i Rom resten av livet. Hon reste också på en lång pilgrimsfärd till Jerusalem.

Birgitta dog i Rom den 23 juli 1373. Sedan fördes hennes kropp hem till Sverige och begravdes i Vadstena. År 1391 blev hon helgon. Hon är fortfarande Sveriges mest kända helgon.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
syner	bilder man ser inom sig, som man tror kommer från Gud
gifta sig	bli man och fru
tron	Hon säger att tron på Gud hjälper henne.
kloster	ett hus där religiösa människor bor och ber tillsammans
fasta	att inte äta under en viss tid, av religiösa skäl
kritisera	säga att något är fel
påve	den högsta ledaren i den katolska kyrkan
modigt	att våga göra något svårt eller farligt
medeltiden	en lång tid för många hundra år sedan
pilgrimsfärd	en lång resa till en helig plats
helgon	en mycket helig person som kyrkan hedrar efter döden

Läsförståelsefrågor

1. Var föddes Birgitta?
 1. I Rom.
 2. I Uppland.
 3. I Vadstena.
2. Vad hände med Birgittas liv när hennes man dog?
 1. Hon gifte om sig.
 2. Hon gav sitt liv åt tron.
 3. Hon flyttade till Jerusalem.
3. Varför skrev Birgitta till kungar och påvar?
 1. Eftersom hon tyckte att de levde fel.
 2. Eftersom hon ville bli drottning.
 3. Eftersom hon ville ha pengar.
4. Vart reste Birgitta år 1349?
 1. Till Uppland.
 2. Till Jerusalem.
 3. Till Rom.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Birgitta hade åtta barn.
 2. Birgitta levde enkelt vid klostret Alvastra.
 3. Birgitta kunde tala flera språk.
6. När och var dog Birgitta?
7. Vad gjorde Birgitta efter att hon kom till Rom? Nämn en sak.
8. Varför kan man säga att Birgitta var modig?

Facit

1. 1.
2. 1.
3. 1.
4. 1.
5. 1. ja
2. ja
3. det står inte i texten
6. Exempel på svar: Hon dog den 23 juli 1373 i Rom.
7. Exempel på svar: Hon ville starta en ny klosterorden, hon stannade i Rom, och hon reste på pilgrimsfärd till Jerusalem.
8. Exempel på svar: Hon vågade säga till kungar och påvar att de levde fel, fast hon var en kvinna på medeltiden.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar ett tema om medeltiden och om mod. Lyft gärna att det var ovanligt att en kvinna sa sin mening till mäktiga män. Be eleverna jämföra med vår tid.

Diskussionsfrågor

- Birgitta vågade säga sanningen till mäktiga personer. Är det lätt eller svårt att säga sin mening? Varför?
- Birgitta lämnade ett bekvämt liv för sin tro. Vad är viktigt för dig i livet?
- Känner du till någon viktig religiös person från ett annat land? Berätta.
- **Skriv (3 meningar):** Skriv om en person som du tycker är modig. Vem är det och varför?

Källor och faktagranskning

- Heliga Birgitta – Wikipedia (sv.wikipedia.org/wiki/Heliga_Birgitta)
- Bridget of Sweden – Encyclopaedia Britannica (britannica.com/biography/Saint-Bridget-of-Sweden)
- Birgitta Birgersdotter – Svenskt Biografiskt Lexikon (sok.riksarkivet.se/Sbl/Artikel/18245)
- Heliga Birgitta – Historiska museet (historiska.se)
- St. Bridget of Sweden – Catholic Encyclopedia (newadvent.org/cathen/02782a.htm)

Faktagranskad i juni 2026. Birgitta Birgersdotter ("Heliga Birgitta") föddes omkring 1303 i Uppland (sannolikt på Finsta gård) och dog den 23 juli 1373 i Rom. Hon gifte sig som ung med Ulf Gudmarsson och fick åtta barn, bland dem Katarina av Vadstena. Efter makens död (1344/1346) levde hon ett asketiskt liv vid Alvastra kloster och reste omkring 1349 till Rom. Hon grundade Den helige Frälsarens orden (Birgittinorden); klostret i Vadstena invigdes 1384, efter hennes död. Hennes "Himmelska uppenbarelser" (Revelationes coelestes) spreds vida. Hon helgonförklarades den 7 oktober 1391 av påve Bonifatius IX och är ett av Europas skyddshelgon. Osäkerhet: det exakta födelseåret (cirka 1303) och makens dödsår (1344 eller 1346) anges något olika i källorna.

